

הערות בענין יום טוב שחל ביום ה' וביום ו' - שיעור 347

I. הדחת כלים (שבת קכ"ח. שו"ע שכ"ג - ו תקי"ח - ז)

(א) הדחת כלים מיום א' ליום ב' ע"י נכרי - עיין בתשובות והנהגות (ב - רכ"ג) דלדעת הרמב"ם (כ"ג - ז) שאיסורו משום דכמתקן אינו מותר לומר לנכרי להדיח הכלים שהוא שלא לצורך כלל אמנם הראב"ד משיג שאיסורו משום טירחא והכנה לחול ולכן ע"י נכרי אין איסור טירחא וכתב הרב המגיד שהרמב"ם הסכים לטעם של טירחא וע"ש ששורש איסור הכנה קל משאר איסורים דרבנן והדחת כלים מותר אפילו אם האפשריות רחוקה ואפילו אם אינו צריך אלא כוס אחד יכול לרחוץ הרבה

(ב) וי"א ביו"ט של פסח מדיח כלים דאולי יש פירושי מצה נשאר בכלי ויש לחוש שיבוא עליהם מים וחוששים למצה שרויה

(ג) לשרות כלים אם כבר נדבקו שארית התבשיל בדופני הכלי אסור לשרות הכלי במים כשבת מכיון ששרייה זו באה להקל על ניקוי הכלי במוצאי היום ואם בא רק למנוע הדיבוק מותר (שש"כ י"ז - ג) וכ"כ המהרש"ג (ב - ס"ה)

(ד) הדחת כלים לסידור הבית - עיין בשו"ת מהרש"ג (ב - ס"ה) שהתיר להדיח כלים בשבת בשביל שהבית יהיה נאה יותר וכ"כ הציץ אליעזר (י"ד - ל"ז) דאם כדי שגם באותו יום שהוא שבת יהיו נקיים יש להתיר כמו שמותר להציע המטות אף שא"צ לשבת אם הוא אינו נראה יפה וכ"כ ההלכות המועדים (ז - כ"ה) והעולם נוהגים להחמיר

(ה) הדחת כלים מיו"ט שחל בע"ש לצרכי שבת על סמך העירוב תבשילין

1. עיין במ"ב (תקכ"ח - סק"ג) דהעירוב תבשילין אינו מועיל אלא לתקן צרכי סעודות שבת מע"ש ולכן אין להתיר הדחת כלים וה"ה קיפול הטלית והוצאת המחזורים מבית הכנסת וכדומה ועיין בשע"ת (תרכ"ז - ב)

2. אמנם השו"ע הרב (תק"ג - ג) התיר הדחת כלים ע"י הע"ת וכ"כ המ"ב (ש"ז - סקי"ז) בשם הא"ר שמותר לקפל הטלית מיו"ט לשבת בע"ת אף שאינו מצרכי סעודת שבת והגהות רעק"א (תקכ"ח) נתן טעם להתיר זה משום דמה שמותר ביו"ט לעשות לצורך עצמו מותר לעשות לצורך שבת דהועיל יקלעו לו אורחים מותר ועוד טעם כתב ההגהות רעק"א (ש"ז - סק"ו) להתיר שדברים שהאיסור הוא משום טירחא והכנה ואין בו משום מלאכה אין צריך ע"ת דלא גזרו ע"ז ולכן הדחת כלים מותר מיו"ט לשבת בלא ע"ת ולפ"ז כל דבר שאין בו מלאכה מותר לעשותו מיו"ט לשבת כהרעק"א ודלא כהמג"א ואם מותר להוציא חפציו על סמך הע"ת תלוי במחלוקת זה וג"כ לחפש ספר תורה מיו"ט לשבת תלוי בהנ"ל והד"מ הביא ההג"א בשם הא"ז להקל לערב עירובי חצרות אם הניח ע"ת והכל תלוי בהנ"ל ואיברא הק' משינאווע לא היה טובל בע"ש שחל בו יו"ט לכבוד שבת דיש בזה זלזול יו"ט (פסקי תשובות תקכ"ח - הערה 15)

II. פתיחת הברז של מים חמים באופן שאין נפק"מ אם משתמש בחמים או בקרים יש לחקור אם זה בישול שאינו לצורך כלל וגם אינו שוה לכל נפש ואסור כמו בשבת וצ"ע וכעין זה כתב הרב כהן בספר הלכות יו"ט (דף 215-214)

III. הקפאת אוכל מיו"ט א' ליו"ט ב' - עיין בשש"כ (י - י) שאסר מ"מ הביא מהגרשז"א דמותר מפני שהוא רק מונע את ההקפאה וכוונתו רק למנוע הקירור ועיין בשו"ת שבט הקהתי (ב - קנ"ח) שהתיר משום דמה שלוקח מקודם הוא כדי שלא יתבטל מסעודת הלילה שאינו רוצה לעשות סעודתו בשעות מאוחרות וחשיב הפסד מצוה ולא איסור טירחא דהיינו להרויח ממעשה יום טוב

IV. רחיצת הגוף בכורית אין להאריך בזה דכבר נהגו כל ישראל שלא לרחוץ בכורית אמנם עיין בכדי השלחן (קמ"ו - סקל"ז) דאין איסור ברור בזה ועיין בשו"ת אור לציון

V. רחיצת תינוק בחמים שאין מורגל כ"כ בכל יום יש להחמיר (מ"ב תקי"ח - י"ג)
ועיין בהגהות מהרש"ם (תק"ח - ז) דכתב דמה שלא גזרו בזמנם אין לנו לגזור בזמנינו אף
אם משתנה המציאות ודעת המחמירים (מג"א סק"ה) דגזירה כללית הוא אלא שהוציאו
מהגזירה התינוקות שצריכים לרחיצה ולכן בזמנינו נשתנה הטבע דאינם צריכים ולכן
אינו גזירה חדשה ובמקום צורך יש להקל

VI. אשה ששכחה לומר יעלה ויבוא בבהמ"ז ביו"ט - עיין בשע"ת (תקכ"ט - ד)
שהביא השאגת אריה דנשים מחויבות במצות שמחת יו"ט אמנם בתשובת רעק"א (ה)
סבר דהיא מ"ע שהזמן גרמא ופטורה ממצות שמחת יו"ט ולכן אינה חוזרת ומברכת חוץ
מלילי פסח דחייבות באכילת מצה מדאיתקש לכל תאכל חמץ וספק ברכות להקל ועיין
בשו"ת יחיה דעת (ה - ל"ה) ואם נשים חייבות בקידוש ולחם משנה ביו"ט תלוי במחלוקת
הנ"ל ועיין בפסקי תשובות (תקכ"ט - אות 16)

VII. הסרת שעוה מהפמוט של המנורה ביו"ט יש להתיר לנקות את הפמוט בסכין משעוה
כדי להניח נר חדש ביו"ט משום דרובו המתירים עיין בשו"ת באר משה (ה - ק"ל) ושש"כ
(י"ג - סעיף מ"ג) ושכן היה בחי"א (כלל ז"ג - ז) וכן דעת המ"ב והט"ז ופמ"ג הנ"ל וגם יש
להצטרף דעת הגרע"א (זהירות לט"ז סק"ז הגדפס דפסי השו"ע - צסו"ס ת"ק) דהדלקת נרות חשיב
לצורך אוכל נפש ולצורך אוכל נפש הותר טלטול מוקצה (תק"ט - ז) ועיין בשיעור 154

VIII. לקיחת תרופות ביום טוב

(א) עיין בשו"ת ציץ אליעזר (ח - ט"ז אות ה) שכתב דלמעשה יש מקום להורות להקל
לקחת רפואה ביו"ט עבור מיחושים ומכש"כ כשהתחיל לקחתה מלפני יו"ט כי ישנם
שסוברים שביו"ט ליכא גזירת רפואה כלל ועיין בספר ילקוט יוסף (שנת כרך ז - דף קמ"ח
אות נ"ו) שכתב דאף לגבי שבת יש שדנו להקל בזמן הזה שהכל רגילים לקנות תרופות
בבתי מרקחת לכן לענין יום טוב חזי לאצטרופי דעות המקילין לכתחלה וכן הסכים לו
אביו רב עובדיה יוסף וכן כתב בהגהות מהרי"א הורוויץ (שנת קל"ד) דביום טוב ליכא
איסור רפואה כלל דלא גזרו על שכות במקום צער ביום טוב ועיין בשערים המצויינים
בהלכה (ס"ה - סק"ח) דממג"א (תרי"ג - סק"ד) משמע דליכא איסור רפואה ביו"ט ואפילו
ביוה"כ וע"ע במחצית השקל וכן דעת הערוך השלחן (תקל"ז) להתיר

(ב) למעשה - צריך שאלת חכם המומחה בעינינים אלו אם מותר לקחת תרופות ביום טוב
ראשון ושמעתי מרב דוד פיינשטיין דאין חילוק בין יום טוב ראשון לשבת

brushing and combing a sheitel .IX

(א) עיין במנחת שבת (פ - סקקי"ז) שיש חשש התרת קשר של קיימא אמנם הוה פ"ר דלא
ניחא ליה במידי דרבנן ומקלקל מ"מ צריך להחמיר ועיין בשש"כ (י"ד - הערה כ"ג) בשם
הגרשז"א דדין זה תלוי בפלוגתת הפוסקים לענין השימוש במכבדות העשויות מקיסמין דלדעת
הרמ"א (של"ז) אסר ה"נ בנ"ד אסור ולדעת המקילין בבה"ל (שס ד"ה של"ה) ה"נ כאן דיש
להקל בכלי המיוחד לשבת ואם נסתבכו השערות אית ביה משום תיקון מנא ולכן נכון להימנע
מסריקת פאה נכרית אבל בעזרת מברשת רכה המיוחד לשבת מותר להחליק את השערות

(ב) עיין בספר שלמי יהודה (י - הערה ח) שכתב בשם הגרי"ש אלישיב שמותר לסרק
פאה נכרית בשבת כי אין איסור גוזז בהפאה ועוד סברא להתיר כי המציאות הוא ששערות
סינטטיות קבועות כל כך בחוזק בפאה עד שאינו שכיח לחלוש אותם ולא שייך סתירת כלי

X. הוצאת אשפה התיצוני לרחוב ביו"ט - עיין בשיעור 282

חג כשר ושמח